Відкрита інформація

Затверджено наказом начальника Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного 01.07. 2026 року №10448-АГД

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок та умови вибору здобувачами освіти вибіркових освітніх компонент у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

УХВАЛЕНО
Вченою радою Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
(Протокол від 30.06.2026 р. № 18)

Львів – 2026

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

1. Загальні положення

Положення про порядок та умови вибору здобувачами освіти вибіркових освітніх компонент у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі – Положення) визначає порядок формування каталогу вибіркових освітніх компонент, обрання здобувачами освіти вибіркових освітніх компонент та створення індивідуального навчального плану.

Положення призначено для здобувачів освіти першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти, третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, рівня фахової передвищої освіти, науково-педагогічних (педагогічних, наукових) працівників, командно-адміністративного складу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі – Академії) та інших учасників освітнього процесу. Положення запроваджується для здобувачів освіти 2024 та наступних років вступу.

Положення розроблено на підставі Закону України "Про вищу освіту", "Про фахову передвищу освіту", наказу Міністерства оборони України "Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти", Організаційно-методичних рекомендацій Міністерства оборони України з розроблення (коригування) основних документів вищих військових навчальних закладів, які регламентують організацію та забезпечення освітнього процесу, Положення про організацію освітнього процесу у Академії та досвіду організації освітнього процесу провідних закладів вищої освіти.

Закон України "Про вищу освіту" визначає, що особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на вибір освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою, а для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання – не менше 10%. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти (в тому числі у інших закладах вищої освіти – для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня), відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Для здобувачів освіти, що навчаються у закладах фахової передвищої освіти, Законом України "Про фахову передвищу освіту" передбачено, що вони мають право на участь у формуванні індивідуального навчального плану, вибір освітніх компонент у межах, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менше 10 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти. При цьому здобувачі фахової передвищої освіти мають право обирати освітні компоненти, що пропонуються для

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

здобувачів вищої освіти, за погодженням з керівником закладу фахової передвищої освіти.

Вибіркові освітні компоненти освітньої програми надають можливість здобувачу освіти поглибити професійні знання у межах обраної освітньої програми, набути додаткові спеціальні професійні компетентності, ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань та побудувати індивідуальну траєкторію навчання.

Вибіркові освітні компоненти, рекомендовані для вивчення, формуються у Каталоги вибіркових освітніх компонент (далі – Каталог) для кожного рівня освіти за освітніми програмами, курсами навчання та формами здобуття освіти.

Каталоги включаються до номенклатури справ Академії та мають термін зберігання – постійно.

Каталог використовується здобувачами освіти під час формування їх індивідуальних навчальних планів, що забезпечує індивідуальну освітню траєкторію та реалізує їх особистий потенціал.

Освітні компоненти, які внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення та не можуть бути зміненими під час виконання індивідуального навчального плану.

Заходи щодо формування та перегляду Каталогів, обрання здобувачами освіти вибіркових освітніх компонентів включаються до планів основних заходів на навчальний рік, план-календарів основних заходів на місяць Академії (структурних підрозділів, кафедр, циклових комісій).

Положення розроблено у навчальному відділі за участю науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, науково-організаційного відділу, навчального відділення коледжу, а також інститутів Академії з урахуванням досвіду організації освітнього процесу провідних закладів вищої освіти.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

2. Формування каталогів вибіркових освітніх компонент

Загальне керівництво та методичний супровід за процесом формування Каталогів та процедурою вибору освітніх компонент за рівнями освіти покладається на:

навчальний відділ Академії	-	перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень.
науково-організаційний відділ Академії	-	третій (освітньо-науковий) рівень.
навчальне відділення ВКСС	-	рівень фахової передвищої освіти.

Обсяг навчального часу вибіркових освітніх компонент визначається в межах бюджету навчального плану (освітньої програми).

Як правило, обсяг та семестровий контроль вибіркових освітніх компонент мають бути уніфікованими і становити 3 кредити ЄКТС з формою підсумкового контролю – залік.

Каталоги складаються з урахуванням структурно-логічних схем підготовки військових фахівців в Академії, які передбачають вивчення вибіркової складової у визначені періоди навчання:

перший (бакалаврський) рівень	-	на другому та третьому курсах навчання (3, 4, 5, 6 семестри)
другий (магістерський) рівень	-	на першому і другому курсах навчання (1, 2, 3 семестри)
третій (освітньо-науковий) рівень	-	на другому році підготовки (3, 4 семестри)
рівень фахової передвищої освіти	-	на першому і другому курсах навчання (2, 3, 4 семестри)

Розподіл бюджету навчального часу між семестрами навчання, очікувані результати навчання з дисциплін, тематичний план за видами навчальних занять, методи і форми викладання навчального матеріалу, форми поточного та підсумкового контролю, критерії і порядок оцінювання з вибіркових освітніх компонент деталізуються робочою програмою навчальної дисципліни.

Перегляд вибіркової складової здійснюється щорічно під час перегляду освітніх програм із урахуванням аналітичного звіту науково-методичного відділу забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти про результати моніторингу освітніх програм.

Формування переліку вибіркових освітніх компонент здобувачів наукового ступеня доктор філософії на поточний рік – здійснюється ад’юнктом (здобувачем) спільно з його науковим керівником.

Основними критеріями для включення вибіркових освітніх компонент до Каталогів є:

їх актуальність, затребуваність здобувачами освіти, замовниками (стейкхолдерами);

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

відповідність стратегічним цілям розвитку Збройних сил України, вимогам професійних стандартів та досвіду сучасних військових операцій;

забезпечення розвитку особистих якостей здобувачів освіти, професійних знань і навичок, лідерських якостей та критичного мислення;

спроможності кафедри (циклової комісії), а саме: рівень кадрового, матеріально-технічного та інших видів забезпечення;

кількість та різноманітність дисциплін є достатніми для реального вибору здобувачами освіти.

Форма Каталогу визначається Збірником форм основних документів з організації освітнього процесу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Терміни перегляду та коригування вибіркових освітніх компонент для здобувачів освіти щорічно визначаються наказом начальника Академії, яким затверджується склад робочих груп з розроблення та перегляду Каталогів. Терміни проведення опитування здобувачів освіти щодо обрання освітніх компонент визначається у наказі начальника Академії, яким вводяться в дію Каталоги.

Порядок та рекомендовані терміни проведення основних заходів визначаються стандартною операційною процедурою (далі – СОП).

Під час перегляду освітніх програм та Каталогів робоча група дотримується наступного алгоритму:

вивчають аналітичний звіт про результати моніторингу освітніх програм; досвід підготовки та застосування складових сил оборони в бойових діях; стандарти і процедури прийняті у державах-членах НАТО, результати і пропозиції кафедр (циклових комісій), органів військового управління та державних органів з управління освітою, пропозиції учасників освітнього процесу;

досліджують актуальність вибіркових освітніх компонент, що вивчались у минулому навчальному періоді;

вивчають освітні потреби та результати опитування здобувачів освіти щодо набуття нових компетентностей;

розглядають пропозиції структурних підрозділів та учасників освітнього процесу щодо включення нових освітніх компонент до Каталогів (аналізує їх методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення);

заслуховують начальників кафедр (циклових комісій) та приймають рішення про включення до Каталогу нових освітніх компонент, виключення або про їх залишення без змін;

надають до навчального відділу Академії (науково-організаційного відділу, навчального відділення ВКСС) матеріали разом із електронними версіями силабусів для формування відповідного Каталогу;

надають вченій раді Академії (педагогічній раді ВКСС) сформовані Каталоги на розгляд та затвердження.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

3. Процедура вибору освітніх компонент

Структурні підрозділи Академії організовують інформування здобувачів освіти про терміни і процедуру вибору освітніх компонентів для вивчення з використанням інформаційної платформи (сайту) Академії:

для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – до травня;

для здобувачів освіти другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти та рівня фахової передвищої освіти – у першому семестрі навчання або під час вступної кампанії.

Після розміщення Каталогів, коротких описів освітніх компонент та силабусів на інформаційній платформі (сайті) Академії здобувачі освіти ознайомлюються з ними.

Окрім цього Каталоги або інші матеріали, які розкривають зміст вибіркових компонент, перелік компетентностей та результатів навчання можуть бути розміщеними на інформаційних стендах кафедр (циклових комісій), у структурних підрозділах і місцях розташування особового складу.

Водночас науково-педагогічні (педагогічні) працівники кафедр (циклових комісій) в години саморозвитку можуть для здобувачів освіти проводити інформаційні заходи з метою роз’яснення змісту вибіркової освітньої компоненти, переваг, які отримають здобувачі освіти у разі вибору запропонованої кафедрою (цикловою комісією) дисципліни та знайомити зі складом науково-педагогічних (педагогічних) працівників, які будуть викладати обрані ними освітні компоненти.

Вибір дисциплін здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня здійснюється, як правило до 1 травня щороку (для дисциплін, що вивчатимуться у наступному навчальному році).

Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти (рівня фахової передвищої освіти) вибір здійснюють на початку першого семестру навчання, при цьому, обрані дисципліни починають вивчатись з наступного семестру того ж року навчання.

Також можливий варіант вивчення вибіркових освітніх компонент здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти з першого семестру (в такому випадку обрання вибіркових компонентів здійснюється відразу після складання вступних іспитів).

У визначені наказом начальника Академії, терміни здобувачі освіти обирають із запропонованого Каталогом визначену кількість вибіркових компонент або блок освітніх компонент шляхом письмового формування здобувачем освіти Анкети-опитувальника (додаток 1) або з використанням інструментів цифрових технологій.

Оброблення результатів опитування здійснюється навчальною частиною (відділенням, науково-організаційним відділом) інституту (ВКСС) або інформаційно-обчислювальним центром, якщо опитування проводилось з

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

використанням інформаційно-цифрових технологій, та доводиться до інститутів (ВКСС).

Повторне (додаткове, часткове) опитування може бути проведено за рішенням заступника начальника академії з навчальної роботи (заступника начальника ВКСС з навчальної роботи) у випадку формування навчальної групи чисельністю менше 15 або більше 30 осіб, а також у разі перевищення спроможностей кафедр (циклової комісії).

Додаткове або часткове опитування також може бути проведено у випадку коли 5% і більше здобувачів освіти відповідного рівня з різних причин не скористалися своїм правом вибору освітніх компонент у визначений термін та/або у випадку поновлення чи переведення здобувача освіти.

У разі коли менше 5% здобувачів освіти відповідного рівня не скористалися своїм правом вибору та/або у випадку відмови від проходження опитування, вони можуть бути зараховані до складу навчальних груп за рішенням вченої (педагогічної) ради структурного підрозділу.

У випадку коли здобувача освіти було переведено під час навчального року до іншої навчальної групи, яка провадить освітню діяльність за іншою освітньою програмою або небажанням здобувача освіти продовжувати вивчати вибіркову освітню компоненту – опитування для вибору нових вибіркових освітніх компонент не проводиться. Здобувач освіти продовжує вивчати обрані ним вибіркові освітні компоненти до їхнього завершення.

У відповідності до наданих структурними підрозділами протоколів вчених (педагогічних) рад, навчальний (науково-організаційний) відділ Академії та навчальне відділення ВКСС формує проєкт наказу про результати обрання вибіркових компонент, яким затверджує склад зведених навчальних груп та визначає їхніх керівників, яким на період проведення занять надаються права та повноваження командирів навчальних груп. Цей наказ є підставою для проведення розрахунку навантаження кафедр (циклових комісій) та формування індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти.

Право здобувача освіти на вибір освітніх компонент структурний підрозділ може реалізовувати шляхом запровадження в розкладі навчальних занять вибіркового дня або ж рівномірного розподілу навчальних занять впродовж навчального року в залежності від кількості сформованих варіантів дисциплін за результатами опитування.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

4. Особливості вибору освітніх компонент здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Вибір дисциплін здобувачами освітньо-наукового рівня вищої освіти здійснюється наприкінці другого семестру навчання (в кінці першого року підготовки).

Здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня мають право формувати вибіркову складову індивідуального плану з освітніх компонентів, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти, у тому числі з інших закладів вищої освіти. Для цього здобувач подає рапорт, погоджений його науковим керівником, на ім’я начальника відділення підготовки та атестації наукових та науково-педагогічних кадрів науково-організаційного відділу про намір вивчати обрану дисципліну у іншому ЗВО.

Процедура вибору навчальних дисциплін здійснюється у такому порядку:

відділення підготовки та атестації наукових та науково-педагогічних кадрів науково-організаційного відділу з початком першого семестру першого року навчання розробляє графік проведення інформувань і обрання вибіркових дисциплін. Доводять їх до учасників опитування (включення до розкладів навчальних занять);

начальники (завідувачі) кафедр, протягом першого місяця навчання, проводять інформування здобувачів освіти у складі навчальних груп;

для обрання вибіркових навчальних дисциплін у інших закладах вищої освіти здобувачі, спільно з їх науковими керівниками ознайомлюються з силабусами дисциплін;

у визначений час, здобувачі вищої освіти здійснюють обрання навчальних дисциплін та надають до науково-організаційного відділу рапорти про обрані навчальні дисципліни (додаток 2);

після отримання рапортів всіх здобувачів вищої освіти, відділення підготовки та атестації наукових та науково-педагогічних кадрів науково-організаційного відділу проводить узагальнення результатів, формує навчальні потоки для їх вивчення, погоджує їх з структурними підрозділами (кафедрами); формує проект наказу про результати обрання вибіркових навчальних дисциплін та доводить його до навчальних структурних підрозділів (кафедр) та здобувачів освіти, підготовлює проєкт наказу про результати обрання вибіркових навчальних дисциплін та доводить його до навчальних структурних підрозділів (кафедр) та здобувачів освіти;

начальники (завідувачі) кафедр організовують проведення розрахунку навантаження кафедри та розробку індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти;

здобувачі освіти під методичним керівництвом та у взаємодії з науковим керівником формують індивідуальний навчальний план.

Для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти можуть бути зараховані вибіркові дисципліни, які провадяться в іншому закладі-партнері вищої освіти, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в Академії, що визначається окремим положенням.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

5. Прикінцеві положення

Положення вводиться в дію наказом начальника Академії після затвердження вченою радою Академії.

Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються вченою радою Академії у тому ж порядку, що й саме Положення.

З моменту затвердження у встановленому порядку нової редакції Положення, попередня – втрачає дію.

Випадки, не передбачені цим Положенням, особливі ситуації та обставини розглядає та вирішує начальник Академії або призначений ним відповідний заступник на підставі обґрунтованого рапорту керівника структурного підрозділу.

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

Додаток 1
до Положення
(розділ 3)

Начальнику інституту піхоти

АНКЕТА-ОПИТУВАЛЬНИК

Відповідно до п.15 статті 62 Закону України "Про вищу освіту" прошу Вас надати мені _____ дозвіл на вивчення
(військове звання, прізвище та ініціали)
_____ освітніх компонент із Каталогу вибіркових освітніх
(кількість дисциплін)
компонент на 2026/2027 навчальний рік, а саме:

№ з/п	Назва освітніх компонент	Рішення про вибір (поставити позначку)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

Курсант 000 навчальної групи

військове звання *підпис* Ім'я ПРІЗВИЩЕ

00.00.00

Додаток 2
до Положення
(розділ 4)

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

Начальнику науково-організаційного відділу

Рапорт

Прошу дозволити вивчати мені ад'юнкту _____
(посада)
_____, що навчається на ____ курсі навчання
(військове звання, прізвище ініціали)
за освітньо-науковою програмою _____
_____
(найменування освітньо-наукової програми)
у _____ навчальному році вивчати вибіркові дисципліни:

з переліку дисциплін навчального плану моєї освітньої програми
1. _____;
2. _____;
….
з освітньої програми _____
_____
(вказати назву, якщо дисципліна не є вибірковою для даної освітньої програми та найменування ЗВО у якому вона буде вивчатись)

Посада

військове звання *підпис* Ім'я ПРІЗВИЩЕ

00.00.00

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ